

ACTIVITAT ARQUEOLÒGICA 1997

Antonio Moro i Garcia

Tres importants branques institucionals, del mateix tronc comú que és l'Ajuntament de Terrassa, han permès de viure i oferir a la ciutat la millor activitat i interpretació històrica i arqueològica que s'hagi fet a Terrassa a tots els temps. Malgrat aquesta sensibilitat de l'Administració, l'arqueologia terrassenca actua encara de forma aïllada, sense una base d'operacions institucional que programi i dirigeixi les diferents intervencions arqueològiques urbanes que, des de l'any 1980, sovintegen sense un ordre clar, i encara es mou per la voluntat de les persones que representen tres institucions: la Gerència Municipal d'Urbanisme, l'Àrea de Desenvolupament Urbà i Transports i l'Institut Municipal de Cultura (IMCET).

Des de l'any 1986, la Gerència Municipal d'Urbanisme de Terrassa vetlla pel patrimoni arqueològic, mitjançant el seguiment d'aquelles sol·licituds de llicències d'obres que afecten les zones catalogades al Pla Especial com a restes d'interès arqueològic.¹ De l'any en curs, cal destacar-ne l'excavació del subsòl de la finca dels números 4-8 del carrer de Jaume Cantarer, la qual ja va ser intervinguda arqueològicament l'any 1996, amb el seguiment de l'enderroc de les edificacions.²

La segona campanya d'intervenció arqueològica a les esglésies de Sant Pere, iniciada el 13 de juny de l'any passat,³ ha tingut continuïtat aquest any fins al 12 d'abril. L'excavació arqueològica és executada directament per l'Ajuntament de Terrassa, el qual, a través de l'IMCET, com a organisme de la Regidoria de Cultura, ha contractat un equip de terrassencs formats a la mateixa ciutat; en números anteriors d'aquesta revista ja ens hem fet ressò de la seva trajectòria. Els resultats de l'excavació, encara en fase d'estudi, han estat importants per al coneixement de l'evolució constructiva de la seu episcopal d'Ègara i dels orígens i el desenvolupament del món cristià. En aquest número de la revista, els directores de l'excavació aporten un resum dels resultats.

L'actual transformació urbanística de la ciutat que promou l'Àrea de Desenvolupament Urbà i Transports de l'Ajuntament de Terrassa ha suposat que aquesta Àrea s'integrés en l'activitat arqueològica urbana, ja que aquesta remodelació ha afectat i està afectant el centre històric de Terrassa. L'experiència de l'Àrea durant l'excavació arqueològica a la plaça Vella⁴ ha permès una coordinació inusual en la previsió i la consegüent planificació arqueològica prèvia a les obres d'urbanització. Aquest ha estat el cas concret del projecte de construcció d'un aparcament subterrani al Raval de Montserrat i les obres de conversió del centre en zona de vianants. El descobriment i la delimitació del fossat nord de la vila medieval, al Raval de Montserrat, n'ha estat el resultat més significatiu des del punt de vista arqueològic.

Carrer de Jaume Cantarer, número 4

Des de la Gerència Municipal d'Urbanisme, l'any 1996⁵ vàrem dur a terme el seguiment arqueològic de l'enderrocament de les tres cases d'aquest carrer (els números 4, 6 i 8), seguiment en què es va poder confirmar una datació de construcció entorn de mitjan segle XV i amb reformes importants al segle XVII, pel que fa a la casa número 4. L'excavació arqueològica del seu subsòl, a la campanya actual, ha permès de confirmar aquesta datació i, sobretot, descobrir les restes de dues sitges medievals al solar número 4, datables aproximadament al segle XII.

El material ceràmic recuperat als nivells de colmatació de les dues sitges esmentades ha permès observar una seqüència cronològica des de l'època ibèrica (segle II aC), època romana (segles I-II dC), època tardana (segles V-VI), i alta edat mitjana (segles XI-XII). Aquest ampli ventall cronològic confirma les conclusions que ja apuntàvem a l'excavació de la plaça Vella:⁶ que l'entorn de l'actual torre del Palau ha estat ocupat ja des de l'època ibèrica i la



Carrer de Jaume Cantarer, núm. 4. Treballs d'excavació de les sitges de l'alta edat mitjana. Foto: A. Moro.

torre no va ésser una construcció aïllada, sinó que respon a l'evolució d'un assentament continuat de temps enrere, i que la colmatació d'aquestes sitges coincideix amb la primera menció documental de Terrassa com a vila, al segle XII, i concretament l'any 1193.

Esglésies de Sant Pere de Terrassa, campanya 1996-1997

La segona campanya d'excavació ha estat represa amb l'objectiu de continuar els treballs iniciats l'any 1995. Concretament, s'ha intervingut tot l'àmbit entre les esglésies de Santa Maria i de Sant Miquel, tot reexcavant l'espai aixecat per Josep Puig i Cadafalch, amb l'excepció de l'àrea que ocupa el paviment de mosaic que es troba davant de Santa Maria.

En aquest número de la revista ja s'exposen els resultats d'aquesta intervenció; és per això que aquí només voldríem destacar la rendibilitat que ha suposat una excavació arqueològica de llarga durada i que ha disposat d'un personal motivat, no tan sols per la seva professionalitat, sinó pel fet de ser de la ciutat i pel privilegi de poder estudiar el conjunt episcopal més important que es conserva.

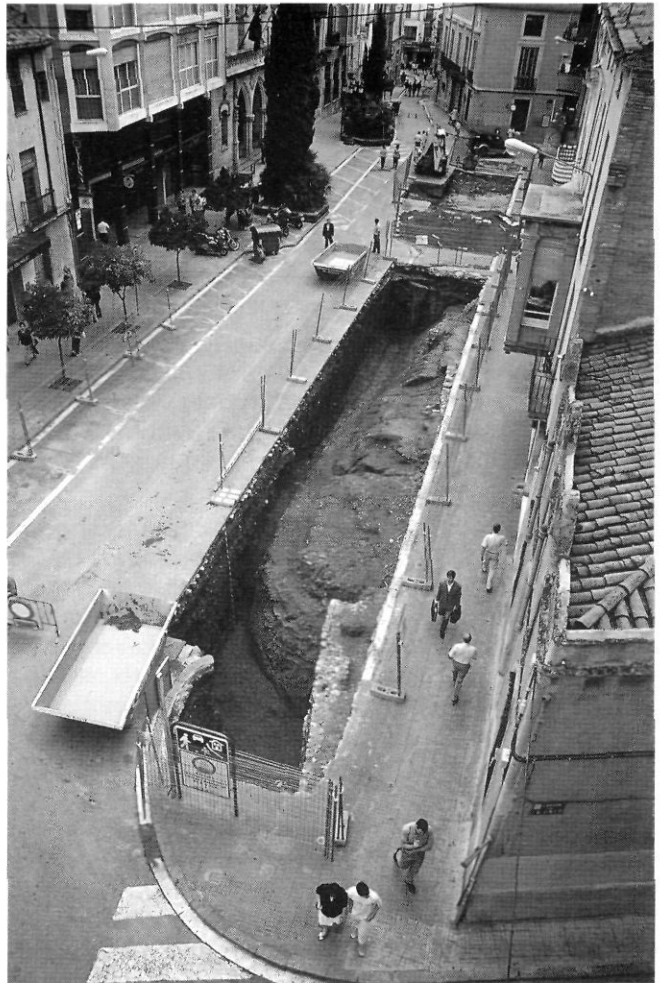
Raval de Montserrat

L'Àrea de Desenvolupament Urbà i Transports de l'Ajuntament de Terrassa va promoure l'excavació arqueològica en extensió al Raval de Montserrat i es va fer càrrec de totes les despeses que això generava. Es varen contractar, sota la nostra direcció, 18 peons i 6 arqueòlegs, i durant dos mesos de treball es va localitzar i delimitar el fossat de la vila medieval, concretament el tram nord i el gir d'aquest cap al tram oest.

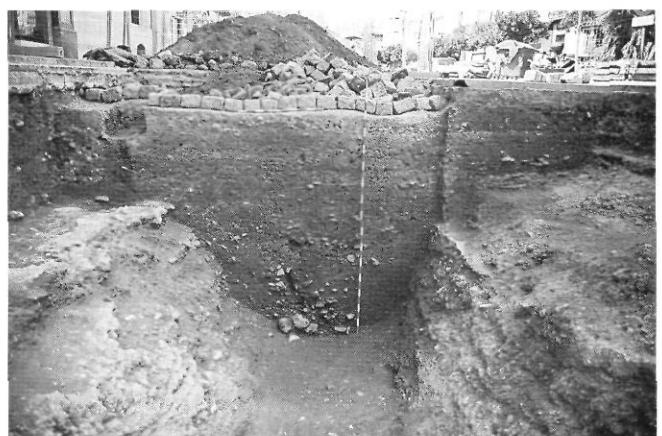
Aquest tram de fossat descobert, d'uns 60 metres de llargària, s'afegeix als fragments de trams que ja s'havien excavat altres anys: al carrer dels Gavatxons, al portal de Sant Roc, al carrer de Jaume Cantarer i a la plaça Vella. Aquest nou descobriment corrobora el fet que Terrassa és, conjuntament amb Sabadell, la ciutat que coneix millor el seu traçat de fossats. A més, les perspectives d'anar completant el recinte medieval de Terrassa són bones, ja que som a l'espera d'excavar la zona de l'antiga FECSA i el carrer Major (tram oest del fossat), a més del seguiment d'un solar del carrer del Vall (tram sud del fossat).

NOTES

1. La carència d'un arqueòleg municipal obliga la Gerència Municipal d'Urbanisme a tenir contractat eventualment un arqueòleg, el qual, des de l'any 1986, duu a terme el seguiment arqueològic de totes aquelles llicències catalogades pel Pla Especial com a d'interès arqueològic.
2. El propietari del solar va col·laborar amb la Gerència Municipal d'Urbanisme amb l'aportació de dos peons.
3. A. MORO, "Activitat arqueològica 1996": *Terme*, 11, Terrassa, novembre 1996, p.16.
4. G. GARCIA, i altres, "Excavació arqueològica a la plaça Vella. Primers resultats": *Terme*, 9, Terrassa, novembre 1994, p. 14-18.
5. A. MORO, "Activitat arqueològica 1996": *Terme*, 11, Terrassa, novembre 1996, p. 15.
6. G. GARCIA, *Op. cit.*, p. 14-18.



Raval de Montserrat. Tram del fossat nord amb el gir cap a l'oest. Foto: A. Moro.



Raval de Montserrat. Perfil oest del tram septentrional del fossat nord de la vila medieval de Terrassa. Foto: A. Moro.